

Spis treści

Wykaz skrótów	15
Wstęp	17

Część I. Ogólne prawo podatkowe

Rozdział 1. Prawo podatkowe – zagadnienia ogólne	21
1.1. Pojęcie podatku	21
1.2. Konstrukcja wewnętrzna podatku	26
1.2.1. Podmiot podatku	27
1.2.2. Przedmiot podatku	30
1.2.3. Podstawa opodatkowania	30
1.2.4. Stawki podatkowe	31
1.2.5. Ulgi, zwolnienia i wyłączenia	32
1.2.6. Tryb i warunki płatności	34
1.3. Funkcje podatków	35
1.4. Klasyfikacja podatków	36
1.4.1. Podatki dochodowe, majątkowe i konsumpcyjne	37
1.4.2. Podatki jednostkowe i od wartości	38
1.4.3. Podatki bezpośrednie i pośrednie	38
1.4.4. Podatki związane z prowadzeniem działalności gospodarczej i pozostałe	39
1.4.5. Podatki państwowe i samorządowe	41
1.5. System podatkowy	42
1.6. Prawo podatkowe	44
1.7. Źródła prawa podatkowego	45
1.8. Zasady podatkowe	50
1.9. Wykładnia prawa podatkowego	55
1.9.1. Specyfika wykładni prawa podatkowego	55
1.9.2. Pojęcie wykładni prawa podatkowego	56
1.9.3. Rodzaje wykładni	58

1.9.4. Wykładnia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE)	60
1.9.5. Kompleksowość wykładni prawa podatkowego	61
1.9.6. Definiowanie pojęć dla potrzeb prawa podatkowego	62
1.9.7. Zasady prawa podatkowego a wykładnia	63
1.9.8. Analogia w prawie podatkowym	64
1.9.9. Interpretacje przepisów prawa podatkowego dokonywane przez organy podatkowe	66
1.10. Źródła unijnego i międzynarodowego prawa podatkowego na gruncie wybranych zagadnień podatkowych	69
1.10.1. Uwagi ogólne	69
1.10.2. Prawo unijne i zagadnienie harmonizacji podatkowej	70
1.10.3. Prawo międzynarodowe a problem podwójnego opodatkowania	72
1.10.3.1. Pojęcie i rodzaje międzynarodowego podwójnego opodatkowania	72
1.10.3.2. Rola umów międzynarodowych i Modelowej Konwencji OECD	73
1.10.3.3. Środki eliminacji podwójnego opodatkowania	74
1.10.3.4. Podstawowe mechanizmy eliminacji podwójnego opodatkowania	75
1.10.3.5. Metody eliminacji podwójnego opodatkowania	77
1.10.4. Raje podatkowe	80
1.11. Zalecana literatura	82
Rozdział 2. Zobowiązania podatkowe	83
2.1. Zobowiązanie podatkowe a obowiązek podatkowy	83
2.2. Stosunek prawopodatkowy i jego strony	85
2.2.1. Pojęcie stosunku podatkowoprawnego	85
2.2.2. Strona bierna stosunku podatkowoprawnego i jej szczególne obowiązki oraz uprawnienia	85
2.2.3. Czynna strona stosunku podatkowoprawnego	88
2.3. Powstawanie zobowiązań podatkowych	92
2.4. Zabezpieczanie wykonywania zobowiązań podatkowych	96
2.4.1. Cel i istota zabezpieczenia	96
2.4.2. Zabezpieczenie przedwymiarowe i przed terminem płatności ..	97
2.4.3. Zabezpieczenie dobrowolne a zabezpieczenie w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym	100
2.4.4. Hipoteka przymusowa	100
2.4.5. Zastaw skarbowy	104

2.5. Termin wykonania zobowiązania podatkowego	107
2.5.1. Obliczanie terminów płatności	107
2.5.2. Przedłużanie terminów	109
2.5.3. Odraczanie terminów	110
2.6. Wygasanie zobowiązań podatkowych	111
2.6.1. Efektywne i nieefektywne sposoby wygasania zobowiązań podatkowych	111
2.6.2. Zapłata	113
2.6.3. Pobranie podatku przez płatnika lub inkasenta	116
2.6.4. Potrącenie	116
2.6.5. Zaliczenie nadpłaty lub zwrotu podatku	118
2.6.6. Zaniechanie poboru	119
2.6.7. Przeniesienie własności rzeczy lub praw	120
2.6.8. Przejęcie własności nieruchomości lub prawa majątkowego w postępowaniu egzekucyjnym	122
2.6.9. Umorzenie zaległości podatkowych	122
2.6.10. Przedawnienie	123
2.6.10.1. Istota, rodzaje i skutki przedawnienia	123
2.6.10.2. Przedawnienie prawa do doręczenia decyzji ustalającej	125
2.6.10.3. Przedawnienie zobowiązania podatkowego	127
2.6.11. Zwolnienie z obowiązku zapłaty podatku w związku z zastosowaniem się do interpretacji przepisów prawa podatkowego	129
2.7. Zaległość podatkowa i konsekwencje jej powstania	129
2.8. Nadpłata podatku	133
2.8.1. Pojęcie nadpłaty	133
2.8.2. Moment powstania nadpłaty	134
2.8.3. Orzekanie w przedmiocie nadpłaty	135
2.8.4. Terminy zwrotu nadpłaty	137
2.8.5. Oprocentowanie nadpłaty	138
2.8.6. Zwrot nadpłaty	140
2.9. Ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych	142
2.9.1. Pojęcie, charakter i katalog ulg w spłacie zobowiązań podatkowych	142
2.9.2. Rodzaje ulg w spłacie zobowiązań podatkowych	143
2.9.2.1. Umorzenie	143
2.9.2.2. Odroczenie terminu płatności	145
2.9.2.3. Rozłożenie na raty	146
2.9.3. Przesłanki stosowania ulg w spłacie zobowiązań podatkowych ..	148

2.9.4. Szczególne zasady udzielania ulg w spłacie zobowiązań podatkowych dla przedsiębiorców	149
2.9.5. Opłata prolongacyjna jako dodatkowe świadczenie związane z odroczeniem lub rozłożeniem na raty	152
2.9.6. Organy właściwe w sprawie udzielania ulg w spłacie zobowiązań podatkowych oraz podmioty współdziałające w tej procedurze ..	154
2.10. Odpowiedzialność za zobowiązania podatkowe	155
2.10.1. Solidarny charakter odpowiedzialności za niektóre zobowiązania podatkowe	155
2.10.2. Odpowiedzialność podatnika	156
2.10.3. Odpowiedzialność płatnika	158
2.10.4. Odpowiedzialność inkasenta	159
2.10.5. Odpowiedzialność podmiotów przekształconych oraz następców prawnych	159
2.10.5.1. Istota następstwa prawnego w prawie podatkowym ..	159
2.10.5.2. Odpowiedzialność w przypadku zmian formy organizacyjnej spółek oraz innych osób prawnych ..	161
2.10.5.3. Odpowiedzialność podatkowa spadkobierców	162
2.10.5.4. Odpowiedzialność podatkowa zapisobiercy	165
2.10.6. Odpowiedzialność osób trzecich	165
2.10.6.1. Zasady, zakres i tryb przenoszenia odpowiedzialności na osoby trzecie	165
2.10.6.2. Odpowiedzialność rozwiedzionego małżonka	167
2.10.6.3. Odpowiedzialność członka rodziny podatnika	168
2.10.6.4. Odpowiedzialność nabywcy przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części	169
2.10.6.5. Odpowiedzialność jednoosobowej spółki kapitałowej powstałej w wyniku przekształcenia przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną	170
2.10.6.6. Odpowiedzialność firmującego	170
2.10.6.7. Odpowiedzialność właściciela, samoistnego posiadacza lub użytkownika wieczystego rzeczy ...	171
2.10.6.8. Odpowiedzialność dzierżawcy lub użytkownika nieruchomości	171
2.10.6.9. Odpowiedzialność wspólnika spółki osobowej	172
2.10.6.10. Odpowiedzialność członków zarządu spółek kapitałowych oraz innych osób prawnych	172
2.10.6.11. Odpowiedzialność podmiotu przejmującego lub osób prawnych powstałych w wyniku podziału ...	173
2.10.6.12. Odpowiedzialność gwaranta lub poręczyciela	174

2.11. Wykonywanie zobowiązań wynikających z decyzji podatkowych	174
2.12. Zalecana literatura	176
Rozdział 3. Postępowanie podatkowe i czynności sprawdzające . .	177
3.1. Podstawowe pojęcia dotyczące postępowania podatkowego oraz czynności sprawdzających	177
3.1.1. Ewolucja regulacji prawnych postępowania podatkowego w latach 1918–2013	177
3.1.2. Pojęcie postępowania podatkowego oraz czynności sprawdzających w systemie polskiego prawa podatkowego	180
3.2. Wszczęcie i prowadzenie postępowania podatkowego	181
3.2.1. Zasady ogólne postępowania podatkowego	181
3.2.2. Podmioty postępowania podatkowego	186
3.2.3. Postępowanie przed organem pierwszej instancji	188
3.2.3.1. Załatwianie spraw w postępowaniu podatkowym	188
3.2.3.2. Doręczenia i wezwania w postępowaniu podatkowym . .	189
3.2.3.3. Sporządzanie metryk, protokołów i adnotacji w postępowaniu podatkowym. Udostępnianie akt	193
3.2.3.4. Przywracanie terminów	194
3.2.3.5. Wszczęcie postępowania podatkowego	195
3.2.3.6. Dowody w postępowaniu podatkowym. Rozprawa	197
3.2.3.7. Zawieszenie i umorzenie postępowania podatkowego . .	200
3.2.3.8. Decyzje oraz postanowienia w postępowaniu podatkowym. Wykonanie decyzji	202
3.2.4. Zwyczajne środki zaskarżenia w postępowaniu podatkowym . .	206
3.2.5. Nadzwyczajne środki wzruszeń decyzji ostatecznych	209
3.2.5.1. Wznowienie postępowania	210
3.2.5.2. Stwierdzenie nieważności decyzji	211
3.2.5.3. Uchylenie lub zmiana decyzji	212
3.2.5.4. Wygaśnięcie decyzji	213
3.3. Wykonywanie czynności sprawdzających przez organy podatkowe pierwszej instancji oraz Ministra Finansów	214
3.4. Odpowiedzialność odszkodowawcza organów podatkowych. Koszty postępowania podatkowego oraz tajemnica skarbową	216
3.4.1. Odszkodowania w związku z wydaniem wadliwej decyzji podatkowej	216
3.4.2. Koszty postępowania podatkowego	218
3.4.3. Tajemnica skarbową. Przepisy karne	219
3.5. Zalecana literatura	220

Rozdział 4. Kontrola realizacji zobowiązań podatkowych	221
4.1. Zagadnienia ogólne	221
4.1.1. Ewolucja unormowań o kontroli podatkowej	221
4.1.2. Pojęcie kontroli podatkowej	222
4.2. Kontrola podatkowa	224
4.2.1. Zasady wszczynania kontroli	224
4.2.2. Uprawnienia kontrolujących	226
4.2.3. Obowiązki kontrolowanych	228
4.2.4. Dokumentowanie przebiegu kontroli	228
4.2.5. Zakończenie kontroli	229
4.3. Kontrola skarbową	229
4.3.1. Uwagi ogólne	229
4.3.2. Wszczęcie i przebieg kontroli skarbowej	231
4.4. Zalecana literatura	233
Rozdział 5. Odpowiedzialność za przestępstwa i wykroczenia podatkowe. Sankcje podatkowe	234
5.1. Odpowiedzialność za przestępstwa i wykroczenia podatkowe	234
5.2. Sankcje podatkowe	238
5.3. Zalecana literatura	241
Rozdział 6. Egzekucja zobowiązań podatkowych	242
6.1. Zalecana literatura	247
Rozdział 7. Sądowa kontrola orzeczeń w sprawach podatkowych	248
7.1. Geneza sądownictwa administracyjnego w Polsce	248
7.2. Aktualny ustrój sądownictwa administracyjnego w Polsce	249
7.3. Ogólna charakterystyka postępowania przed sądami administracyjnymi	250
7.4. Postępowanie mediacyjne i uproszczone	252
7.5. Środki odwoławcze	252
7.6. Zalecana literatura	253
Rozdział 8. Doradztwo podatkowe	254
8.1. Zalecana literatura	257
Część II. Szczegółowe prawo podatkowe	
Rozdział 1. Podatki stanowiące dochód budżetu państwa	261
1.1. Podatek od towarów i usług	261
1.1.1. Podatnik VAT	263

1.1.2. Przedmiot podatku	265
1.1.3. Obowiązek podatkowy	269
1.1.4. Podstawa opodatkowania	270
1.1.5. Stawki podatku	272
1.1.6. Podatek należny i naliczony	274
1.1.7. Zwolnienia	277
1.1.8. Tryb i warunki płatności	278
1.2. Podatek akcyzowy	281
1.2.1. Podmiot podatku	282
1.2.2. Przedmiot podatku	283
1.2.3. Podstawa opodatkowania	285
1.2.4. Stawki podatku	285
1.2.5. Zwolnienia	286
1.2.6. Tryb i warunki płatności	286
1.3. Podatek od gier	287
1.3.1. Podmiot podatku	287
1.3.2. Przedmiot podatku	287
1.3.3. Podstawa opodatkowania	288
1.3.4. Stawki podatku	288
1.3.5. Tryb i warunki płatności	289
1.4. Podatek dochodowy od osób fizycznych	289
1.4.1. Podmiot podatku	290
1.4.2. Przedmiot podatku	292
1.4.3. Podstawa opodatkowania	297
1.4.4. Stawki podatku	298
1.4.5. Ulgi i zwolnienia	300
1.4.6. Tryb i warunki płatności	301
1.5. Zryczałtowane formy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych	303
1.5.1. Karta podatkowa	305
1.5.2. Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych	307
1.5.3. Zryczałtowany podatek dochodowy od przychodów osób duchownych	310
1.5.4. Podatek tonażowy	311
1.6. Podatek dochodowy od osób prawnych	311
1.6.1. Podmiot podatku	312
1.6.2. Przedmiot podatku	314
1.6.3. Podstawa opodatkowania	315
1.6.4. Stawki podatku	316
1.6.5. Ulgi i zwolnienia	317

1.6.6. Tryb i warunki płatności	318
1.7. Podatek od wydobycia niektórych kopalin	319
1.8. Zalecana literatura	320
Rozdział 2. Podatki stanowiące dochód budżetu gminy	321
2.1. Podatek od nieruchomości	321
2.1.1. Podmiot podatku	323
2.1.2. Przedmiot podatku	324
2.1.3. Podstawa opodatkowania	326
2.1.4. Stawki podatku	327
2.1.5. Zwolnienia	329
2.1.6. Tryb i warunki płatności	330
2.2. Podatek od środków transportowych	332
2.2.1. Podmiot podatku	333
2.2.2. Przedmiot podatku	333
2.2.3. Stawki podatku	334
2.2.4. Zwolnienia	335
2.2.5. Zwrot podatku	336
2.2.6. Tryb i warunki płatności	337
2.3. Podatek rolny	338
2.3.1. Podmiot podatku	339
2.3.2. Przedmiot podatku	340
2.3.3. Podstawa opodatkowania	343
2.3.4. Stawki podatku	344
2.3.5. Zwolnienia i ulgi	344
2.3.6. Tryb i warunki płatności	347
2.4. Podatek leśny	348
2.4.1. Podmiot podatku	349
2.4.2. Przedmiot podatku	350
2.4.3. Podstawa opodatkowania	352
2.4.4. Stawki podatku	353
2.4.5. Zwolnienia	353
2.4.6. Tryb i warunki płatności	354
2.5. Podatek od spadków i darowizn	356
2.5.1. Podmiot podatku	356
2.5.2. Przedmiot podatku	357
2.5.3. Podstawa opodatkowania	358
2.5.4. Stawki podatku	359
2.5.5. Ulgi i zwolnienia	360
2.5.6. Tryb i warunki płatności	361

2.6. Podatek od czynności cywilnoprawnych	362
2.6.1. Podmiot podatku	362
2.6.2. Przedmiot podatku	362
2.6.3. Podstawa opodatkowania	363
2.6.4. Stawki podatku	364
2.6.5. Zwolnienia	365
2.6.6. Tryb i warunki płatności	365
2.7. Opłata skarbową	365
2.7.1. Podmiot opłaty	366
2.7.2. Przedmiot opłaty	366
2.7.3. Stawki opłaty	367
2.7.4. Zwolnienia	367
2.7.5. Tryb i warunki płatności	368
2.8. Opłaty lokalne	368
2.8.1. Opłata od posiadania psów	368
2.8.1.1. Podmiot opłaty	369
2.8.1.2. Przedmiot opłaty	369
2.8.1.3. Stawka opłaty	369
2.8.1.4. Ulgi i zwolnienia	369
2.8.1.5. Tryb i warunki płatności	369
2.8.2. Opłata targowa	370
2.8.3. Opłata miejscowa i uzdrowiskowa	371
2.9. Zalecana literatura	372